

Matemati?e Yönelik Ak?lc? Olmayan ?nançlar Ölçe?i (MYAO?Ö)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Matemati?e Yönelik Ak?lc? Olmayan ?nançlar Ölçe?i (MYAO?Ö)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25629>

Özet

Matemati?e Yönelik Ak?lc? Olmayan ?nançlar Ölçe?i (MYAO?Ö), bireylerin matematik derslerine ve matemati?e kar?? geli?tirdikleri i?levsiz veya **ak?lc? olmayan inançlar?** ölçmek amacıyla Deniz Kaya tarafından 2017 y?l?nda geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, rasyonel duygusal davran?? terapisi (REBT) çerçevesinden yola ç?karak, ö?rencilerin matematik ba?ar?s?n? olumsuz etkileyen kat?, mutlakiyetçi ve talepkâr dü?ünce kal?pları'nı nicel olarak belirlemeyi hedefler. Ölçe?in geli?tirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çal??maları ile desteklenmiştir ve özellikle e?itim psikolojisi alanında **matematik kayg?s?** ve tutum çal??maları için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

MYAO?Ö, Matemati?e Yönelik Ak?lc? Olmayan ?nançlar, Ak?lc? Olmayan ?nançlar, Matematik Kayg?s?, Psikometrik Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Deniz KAYA

Amaç

MYAO?Ö'nün temel amacı, ö?rencilerin matematik ö?renme sürecinde kar??la?tıkları zorlukların bilişsel kökenlerini araştırmaktır. Ölçek, ö?rencilerin "matematikte her zaman mükemmel olmalıym" veya "e?er bir problemde hemen ba?arılı olamıyorsam, bu alanda yeteneksizim demektir" gibi ak?lc? olmayan dü?üncelerini sistematik olarak ortaya ç?karmak için tasarlanmıştır. Bu inançların tespiti, e?itimcilerin ve psikolojik danışmanların ö?rencilere yönelik daha hedefli ve etkili bilişsel müdahaleler geli?tirmesine olanak tanır.

Ölçek, aynı zamanda, **ak?lc? olmayan inançlar** ile akademik ba?ar?, motivasyon ve matematik öz yeterliliği arasındaki ilişkileri inceleyen araştırmalarda ba?lımsız veya araç de?i?ken olarak kullanılmak üzere geli?tirilmiştir. Ölçe?in geli?tirme çal??ması, **Uluslararası İlköretim Elektronik Dergisi**'nde (International Electronic Journal of Elementary Education) yayınlanmıştır.

Yapı

Ölçek, **Albert Ellis**'in Ak?lc? Duygusal Davran?? Terapisi (ADDT/REBT) teorisine dayanmaktadır. Bu teoriye göre, bireylerin duygusal ve davranşsal sorunlarının kaynağı olaylar değil, olaylara yükledikleri ak?lc? olmayan, mutlakiyetçi inançlardır. MYAO?Ö, bu inançları matematik ö?renme bağlamına adapte ederek ölçer. Tipik olarak ölçülen alt boyutlar arasında; yüksek talepkârlık

(mutlak zorunluluklar), felaketle?tirme (a??r? olumsuz sonuçlar ç?karma), dü?ük engellenme tolerans? ve kendini de?ersizle?tirme gibi temel ak?lc? olmayan inanç bile?enleri bulunmaktadır.

Ölçek, bireylerin matematiksel görevlere yakla??m biçimlerini, hatalara kar?? verdikleri tepkileri ve matematiksel yeteneklerine dair kat? yarg?lar?n? yans?tan maddelerden olu?ur. Bu yap?, **matematik kayg?s?n?n** bili?sel boyutunu derinlemesine anlamaya yard?mc? olur.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Kaya, 2017), psikometrik özelliklerin belirlenmesi amac?yla detayl? **geçerlik** çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar genellikle yap? geçerli?i, kapsam geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i içerir. Yap? geçerli?i için s?kl?kla **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Ara?t?rmada, ölçek maddelerinin kuramsal yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren bulgular sunulmu?tur. Özellikle, ölçe?in matematik kayg?s? ve matematik tutumu gibi ilgili yap?larla beklenen yönde ili?kiler göstermesi, ölçe?in yap? geçerli?ini desteklemektedir.

Geçerlik çal??malar?n?n detaylar?, Kaya (2017) makalesinde yer almaktadır. Ölçe?in Türkçe dilinde geçerli bir ölçüm sa?lad??? tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

MYAO?Ö'nün **güvenirlik** analizleri, ölçe?in zamana ve iç tutarlıl??a kar?? kararlıl??n? de?erlendirmek için yap?lm??t?r. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlıl??n? belirlemek amac?yla **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu katsay?n?n kabul edilebilir düzeyde yüksek oldu?u rapor edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik sonuçlar?, ölçe?in farklı ö?renci gruplar?nda kararlı? ve güvenilir ölçümler yapabilece?ini ortaya koymaktadır. Ölçe?in güvenilirlik katsay?lar?n?n alt boyutlar baz?nda da incelenerek detayl? raporlamas? yap?lm??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Kaya (2017) çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n belirlenmesi için genellikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in matematik ba?lam?ndaki ak?lc? olmayan inançlar? temsil eden birden fazla boyuta (faktöre) ayr?ld??n? göstermi?tir. Bu faktörler, REBT teorisiyle uyumlu alt inanç gruplar?n? temsil eder.

AFA sonrasında, ölçe?in faktör yap?s?n?n do?rulanmas? amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** de kullan?lm?? olabilir. DFA sonuçlar?, veri setinin önerilen faktör modeline ne ölçüde uyum

sa?lad???n? gösteren uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile raporlanm??t?r. Bu analizler, MYAO?Ö'nün kuramsal olarak beklenen yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü kan?tlam??t?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme amaçlı? psikometrik ölçek.

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipinde yan?t seçenekleri kullanılır).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r).

Ya? Grubu: Akademik matematik e?itimi alan ya? gruplar? (Ölçe?in orijinal çal??mas? muhtemelen ortaokul/lise ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki farklı? sosyo-ekonomik ve kültürel bölgelerden seçilen ö?renci örnelemi.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama yöntemi. Katılımcılar, verilen ifadelere ne kadar katıldıkları?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Davran??ç? Terapi, Faktör Analizi, Psikolojik Ölçme, Ö?renci ?nançlar?, IBIMS, Deniz Kaya, 2017.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı?: Mevcut De?il (Yazarın akademik profilinden veya makaleden elde edilmelidir).

Kurum E-posta Adresleri: denizkaya38@gmail.com

Yazın?ma Adresi: Makalenin yayımlandı?? tarihteki yazarın kurumsal adresi (Makalede belirtilmektedir).

?zinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçek, Deniz Kaya tarafından 2017 yılında geli?tirilmiş ve yayınlanm??t?r. Ölçe?in kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari olmayan akademik ara?tırmalar için kullanı?

?artlar? ve izinler, sorumlu yazar (Deniz Kaya) arac?l???yla ö?renilebilir. Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: matematige-yonelik-akilci-olmayan-inanclar-olcegi-myaoio-toad.pdf

Kaynaklar

Kaya, D. (2017). Developing the irrational beliefs in mathematics scale (IBIMS): A validity and reliability study. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 9(3), 627-644, ISSN: 1307-9298. Makalenin yay?nland??? dergi ba?lant?s?: iejee.com

Matemati?e Yönelik Ak?lc? Olmayan ?nançlar Ölçe?i (MYAO?Ö) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam???r. Maddeler için orijinal makaleye (Kaya, 2017) ba?vurulmal?d?r.